

Från: TEV – Tandläkare Egen Verksamhet

Till: Inspektion för vård och omsorg

Diarienummer: 6.2.1-17648/2025 och 6.2.1-17649/2025

Remissvar avseende förslag till Inspektionen för vård och omsorgs föreskrifter (HSLF-FS 2026:XX)

TEV – Tandläkare egen verksamhet (nedan kallat TEV) är den odontologiska professionens organisation för tandläkare med egen verksamhet. Vår uppgift är att ta tillvara tandläkarnas intressen i just de frågor som rör tandläkaryrket. Våra medlemmar är egenföretagare som själva jobbar som tandläkare. Vi representerar ca 1000 tandläkare i glesbygd och tätort över hela Sverige.

Sammanfattning

Vi är positiva till införandet av tillståndsplikt, då det är ett proaktivt sätt för myndigheter att få en överblick över tandvården och sälla bort olämpliga verksamheter. I vårt svar har vi valt att lyfta förslag på förbättringar av blanketterna, då vi anser att de behöver anpassas för mindre kliniker och dubbelkontroller behöver elimineras.

Små kliniker är avgörande för tillgängligheten, särskilt i glesbygden. Därför är det viktigt att säkerställa att enmanskliniker har möjligt att starta och bedriva verksamheter. I ansökningsförfarandet för enmans- och tvåmansföretag bör fokus ligga på faktisk patientsäkerhet och professionellt ansvar, inte på organisatoriska konstruktioner. Nuvarande utformning riskerar att skapa en tröskel som missgynnar småföretagare som vill bedriva tandvård.

Utöver att blanketter behöver anpassas till mindre verksamheter avstyrker vi förslaget som rör lokaler. Det finns kommuner och myndigheter som redan prövar lokalers lämplighet. Regleringen riskerar även att försvåra utvecklingen av flexibla vårdformer som syftar till att öka tillgängligheten till tandvård i glesbygd.

Rörande avgiften borde den stå i paritet till verksamhetens storlek och var differentierad utifrån ex. den årliga omsättningen.

Från: TEV – Tandläkare Egen Verksamhet

Till: Inspektion för vård och omsorg

Diarienummer: 6.2.1-17648/2025 och 6.2.1-17649/2025

Ansökan om tillstånd för att bedriva viss tandvårds verksamhet

Tandläkare – Egen Verksamhet vill inledningsvis understryka att vi i grunden är positiva till införandet av ett tillståndsförfarande för viss tandvårdsverksamhet. Ett tydligt, nationellt reglerat tillståndssystem kan bidra till ökad patientsäkerhet och stärkt förtroende för tandvården. Ambitionen att skapa struktur, tydligare ansvarsförhållanden och att IVO ska kunna sälla bort oseriösa vårdgivare är i sig välkommet.

Samtidigt är det avgörande att regelverk och tillhörande administrativa verktyg utformas så att de är proportionerliga, ändamålsenliga och möjliga att tillämpa för hela tandvårdssektorn. En mycket stor andel av svensk tandvård bedrivs i små företag, ofta som enskild näringsverksamhet eller i bolag med en eller två delägare. Dessa verksamheter skiljer sig i grunden från större vårdkoncerner när det gäller organisation, ansvarsfördelning och faktiska risker. Ett system som i praktiken är anpassat för stora organisationer riskerar att skapa onödig administration, osäkerhet och kostnader för småföretagare – utan motsvarande patientsäkerhetsvinst.

Vår huvudsakliga synpunkt är därför att den föreslagna ansökningsblanketten inte behöver bli ”lättare”, men däremot betydligt smartare. Fokus bör i högre grad ligga på faktisk patientsäkerhet och yrkesansvar, och i mindre grad på organisatorisk komplexitet som i realiteten inte existerar i små verksamheter.

TEV har även synpunkter på den föreslagna avgiften för att ansöka om tillstånd. Avgiften bör differentieras för att undvika att tröskeln för att starta och driva en mindre, tandläkarledd klinik blir onödigt hög. TEV anser därför att en reducerad ansökningsavgift bör införas för mindre verksamheter.

Ett annat alternativ hade varit att införa tillståndsplikten som ett avslutande steg i en verksamhetsstart, inte en förhandsprövning som i praktiken hindrar nyetablering av tandvårdskliniker. Att kräva omfattande åtaganden redan i ansökningsskedet innebär en tröskel som riskerar att undergräva legitimationens professionsansvar och begränsa småföretagandet inom tandvården.

Mot denna bakgrund föreslår vi att tillståndsplikten istället ersätts med en anmälningsplikt. Om samtliga krav enligt gällande lagar och föreskrifter är uppfyllda ska verksamheten ha rätt att påbörjas utan föregående tillståndsprövning.

Från: TEV – Tandläkare Egen Verksamhet

Till: Inspektion för vård och omsorg

Diarienummer: 6.2.1-17648/2025 och 6.2.1-17649/2025

Gällande blanketterna har vi följande förslag till förändringar.

Blankett 2a

Kapitel 5, ägar- och ledningskretsen

Den största problematiken återfinns i avsnittet om ägar- och ledningskretsen. För en enskild näringsidkare eller ett bolag med två delägare blir detta avsnitt orimligt omfattande och i flera delar missvisande. Blanketten förutsätter strukturer som verkställande direktör, indirekta äganden, flera ägarnivåer och ledande befattningshavare i flera led. Detta speglar inte verkligheten för majoriteten av små tandvårdskliniker, där ägare, verksamhetschef och behandlande tandläkare ofta är samma person. Krav på detaljerade ägarlistor med potentiellt mycket stora antal personer blir särskilt oproportionerliga och saknar relevans i sammanhang där ägarbilden är enkel och transparent.

Vi menar att detta avsnitt bör byggas om från grunden med en tydlig första sorteringsfråga som identifierar verksamhetens storlek och ägarstruktur. För små företag bör all övrig ägarlogik automatiskt döljas eller utgå, så att endast relevanta uppgifter efterfrågas.

Förändringsförslag

Inför en sammanhållen filterfråga för små företag:

Verksamheten bedrivs av

- enskild näringsidkare
- två delägare (ange båda)
- fler delägare (gå vidare till full ägarredovisning)

För små företag efterfrågas endast namn, personnummer, yrkesroll, ägarandel och roll i verksamheten. Övriga ägarlistor och frågor stryks.

Kapitel 3 Verksamhetschefens uppdrag

Från: TEV – Tandläkare Egen Verksamhet

Till: Inspektion för vård och omsorg

Diarienummer: 6.2.1-17648/2025 och 6.2.1-17649/2025

Liknande strukturproblem återkommer i avsnittet om verksamhetschefens uppdrag (3.1.2). De frågor som ställs utgår från att verksamhetschefen leder andra, delegerar ansvar och följer upp personal. I små kliniker är verksamhetschefen ofta ensam yrkesutövare. Att då beskriva hur man leder och följer upp sig själv blir både konstlat och administrativt betungande. Här behövs en tydlig uppdelning mellan verksamheter där verksamhetschefen är ensam yrkesutövare och verksamheter med anställd personal.

Även avsnittet om systematiskt patientsäkerhetsarbete (3.2) är utformat med större organisationer som norm. Frågorna förutsätter processägare och strukturerade uppföljningsmöten. I små verksamheter bedrivs patientsäkerhetsarbetet ofta mer informellt men inte mindre effektivt. Ett alltför öppet fritextbaserat upplägg riskerar dessutom att skapa osäkerhet kring vad som är tillräckligt. Här efterlyser vi fler styrda svarsalternativ i kombination med korta fritexter, anpassade till små klinikers faktiska arbetssätt.

När det gäller klagomål, avvikelser och Lex Maria (avsnitt 3.2, 3.5 och 3.6) utgår blanketten från en intern separation av roller som i praktiken inte finns i små verksamheter. Krav på att ange ansvariga personer för olika funktioner blir missvisande när samma person är ansvarig för samtliga delar. Detta bör tydliggöras och accepteras i blankettens struktur, samtidigt som kraven på objektivitet kan hanteras genom exempelvis extern rådgivning eller kollegial konsultation.

Förändringsförslag

3.1.2 Verksamhetschefens uppdrag

Dela upp i två alternativ:

Alternativ A: Verksamhetschef är ensam yrkesutövare – fokus på egen patientsäkerhet, regelkunskap och hantering av avvikelser.

Alternativ B: Verksamhetschef med personal – nuvarande frågor kvarstår.

3.2 Verksamhetens systematiska patientsäkerhetsarbete

Ersätt öppna frågor med kryssrutor kombinerat med kort fritext, exempelvis årlig egenkontroll, avvikelsegenomgång och dokumentation i enkel logg.

Från: TEV – Tandläkare Egen Verksamhet

Till: Inspektion för vård och omsorg

Diarienummer: 6.2.1-17648/2025 och 6.2.1-17649/2025

3.5 och 3.6 Namn på den som ansvarar för anmälningsskyldigheten

Inför kryssruta där samma person kan anges som ansvarig för samtliga funktioner, med möjlighet att kort beskriva hur objektivitet säkerställs.

Kapitel 6 Insikt i lagstiftning

Detta blir särskilt problematiskt för små verksamheter. Att efterfråga uppgifter om upp till tio personer i verksamheter som ibland består av en enda person är oproportionerligt. Här behövs en förenklad modell där det tydligt framgår att samma person kan ha insikt i samtliga områden, och där detta kan styrkas genom legitimation, fortbildning och yrkeserfarenhet.

Förändringsförslag

Det måste vara tydligt både för både IVO och oss vårdgivare vad som gäller, ex intyg om arbetssätt. Inför därför begreppet ”förenklad dokumentation” för små vårdgivare, med begränsad omfattning och möjlighet till personbundna och kombinerade dokument.

Inför möjlighet att ange att verksamheten består av 1–2 personer och att samma person har insikt i samtliga områden. Begränsa uppgiftskraven till en kort beskrivning av hur insikten säkerställs.

Kap 7.1 handlingar om lokaler

Tandläkare som driver egen klinik är redan idag skyldiga att bedriva verksamhet i lokaler som uppfyller krav enligt bygglagstiftning, miljö- och hälsoskyddsregler samt Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter. Dessa krav provas och följs upp av kommunala nämnder och statliga myndigheter innan och under verksamhetens drift.

Från TEV:s sida har svårt att se mervärdet av att våra medlemmar ska behöva skicka in ritningar, hyreskontrakt eller andra handlingar om dispositionsrätt till lokalerna även till IVO. Om en verksamhet redan har godkända lokaler enligt gällande regelverk, hur ska IVO:s inflytande se ut? Det högst oklart hur dubbelgranskning av samma ritningar bidrar till arbetet med att motverka oseriösa aktörer.

TEV vill även peka på ytterligare ett problem i hur kraven på lokaler och tillstånd är utformade. För att minska tandvårdens tillgänglighetsproblem i glesbygd finns idag

Från: TEV – Tandläkare Egen Verksamhet

Till: Inspektion för vård och omsorg

Diarienummer: 6.2.1-17648/2025 och 6.2.1-17649/2025

möjlighet för en tandläkare med egen verksamhet att ambulera mellan flera olika befintliga kliniker. Om varje fysisk lokal där vård bedrivs ska betraktas som ett verksamhetsställe uppstår frågor om krav på ritningar, dispositionsrätt och anmälan av lokaler som vårdgivaren varken äger eller förfogar över permanent.

Vi menar att förslaget på reglering försvårar utvecklingen av flexibla vårdformer som syftar till att öka tillgängligheten till tandvård i glesbygd. Vi har svårt att se hur detta kan motiveras för att motverka oseriösa aktörer.

Ändringsförslag

TEV föreslår inga ändringar i Blankett 2a, se Blankett 2b.

2b Blankett Ansökan tillstånd

TEV vill särskilt uppmärksamma risken för omfattande dubbelkontroller i det föreslagna tillstånds- och anmälningsförfarandet. Många av de uppgifter som efterfrågas av IVO är redan föremål för prövning, tillsyn eller uppföljning av andra myndigheter. För små tandläkarledda verksamheter innebär detta ett betydande administrativt merarbete utan tydlig koppling till ökad patientsäkerhet eller effektivare bekämpning av oseriös verksamhet. Här behöver ansvaret flyttas från en instans till en annan, alternativt strykas från blanketten.

Exempel på myndigheter och instanser som redan bedriver tillsyn eller uppföljning av tandvårdsverksamhet:

- Kommunens byggnadsnämnd – bygglov, ändrad användning, tillgänglighet
- Kommunens miljö- och hälsoskyddsnämnd – hygien, ventilation, egenkontroll
- Strålsäkerhetsmyndigheten – röntgenutrustning och röntgenlokaler
- Arbetsmiljöverket – arbetsmiljö, lokaler och ergonomi
- Regionerna – uppföljning av vård för barn, patienter med särskilda behov och vård enligt avtal
- Socialstyrelsen – föreskrifter, nationella riktlinjer och kunskapsstöd
- IMY – personuppgiftshantering och informationssäkerhet
- Läkemedelsverket – läkemedel och medicintekniska produkter

Från: TEV – Tandläkare Egen Verksamhet

Till: Inspektion för vård och omsorg

Diarienummer: 6.2.1-17648/2025 och 6.2.1-17649/2025

- Försäkringskassan

IVO tillkommer därutöver som tillsynsmyndighet med ansvar för patientsäkerhet. När IVO dessutom begär in detaljerad dokumentation inom områden som redan är prövade av andra myndigheter uppstår en tydlig överlappning.

Lokalfrågan är ett tydligt exempel på dubbelreglering

Frågan om lokaler illustrerar problemet särskilt väl. För att få bedriva tandvård måste en tandläkare redan ha:

- lokaler som uppfyller bygglovs- och ändamålskrav,
- godkända miljö- och hygienförhållanden,
- uppfyllda krav enligt strålskyddslagstiftningen, och
- en god arbetsmiljö enligt Arbetsmiljöverket.

Att därutöver kräva att samma förhållanden ska redovisas och styrkas ännu en gång i samband med tillståndsansökan till IVO framstår som oproportionerligt. Lokalfrågan är redan så genomlyst och kontrollerad att ytterligare dokumentation inte tillför något reellt mervärde ur patientsäkerhetssynpunkt.

TEV menar därför att det bör vara tillräckligt att vårdgivaren intygar att godkända lokaler finns, alternativt att verksamheten bedrivs utanför traditionell mottagning. Detaljerade ritningar och hyresavtal bör endast efterfrågas om det finns konkreta skäl att ifrågasätta detta.

7. Blankett Anmälan om ändringar

Skyldigheten att anmäla till Inspektionen för vård och omsorg om tillståndspliktig tandvårdsverksamhet helt eller till väsentlig del förändras eller flyttas samt om verksamheten läggs ned är fullt rimlig, tycker vi. Listan över anmälningspliktiga ändringar däremot, ställer vi oss undrande till. Flera punkter saknar tydlig koppling till arbetet med att motverka oseriösa och brottsliga aktörer inom tandvården. Att införa ändringskrav rörande införande av en chattfunktion eller nytt telefonnummer är inte ändamålsenligt tycker vi, varken för stora eller små verksamheter.

Från: TEV – Tandläkare Egen Verksamhet

Till: Inspektion för vård och omsorg

Diarienumr: 6.2.1-17648/2025 och 6.2.1-17649/2025

Avslutningsvis

Sammanfattningsvis ser vi ett behov av en mer enklare struktur, där verksamhetens storlek och komplexitet tidigt avgör hur frågor ställs. Detta skulle gynna både vårdgivare och tillsynsmyndighet, genom bättre kvalitet i uppgifterna och minskad administrativ belastning.

Blanketten behöver både bli enklare, och smartare. För enmans- och tvåmansföretag bör fokus ligga på faktisk patientsäkerhet och professionellt ansvar, inte på organisatoriska konstruktioner som saknar relevans. Nuvarande utformning riskerar att missgynna småföretagare utan att tillföra ökad säkerhet för patienterna. Insamling av dokument och frisvar rörande lokaler bör strykas och ändringsblanketterna bör ses över och reduceras.

TEV står gärna till tjänst i vidare arbete kring hur tillståndsplikten och blanketterna kan bli så ändamålsenlig som möjligt.

Vänliga hälsningar TEV – Tandläkare Egen Verksamhet

Genom ordförande Helena Håkansson Forthmeijer